

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Cdo/202/2018                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 7614217725                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 29.04.2020                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Janka Cisárová           |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2020:7614217725.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu A. Š., bývajúceho v K.B., T. XX, zastúpeného Advokátska kancelária SLÚKA a partneri, s.r.o., IČO: 50 096 796, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Hviezdoslavova 41, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o zaplatenie 17 292 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 11 C 251/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. apríla 2018 sp. zn. 9 Co 263/2017, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) druhým v poradí rozsudkom z 27. apríla 2017 č. k. 11 C 251/2014-120 žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 17 292 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a rozhodol, že žalobca má nárok na plnú náhradu trov konania. Z výsledkov vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobca sa dňa 3. mája 2011 stal obeťou násilného trestného činu a to zločinu ublíženia na zdraví a prečinu výtržníctva zo strany páchatel'ov G. E., nar. XX.X.XXXX, P. S., nar. XX.X.XXXX, G. E., nar. X.X.XXXX a Q. E., nar. XX.X.XXXX (ďalej len „páchatelia“) za ktoré boli títo rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 5 T 205/2011 z 15. novembra 2011 právoplatne odsúdení. Žalobca si priamo v trestnom konaní uplatnil nárok na náhradu škody titulom bolestného, ktorá mu bola citovaným rozsudkom priznaná vo výške 3 538 eur. Inú škodu si v trestnom konaní neuplatnil, vzhľadom k tomu, že pri rozhodovaní v trestnej veci nebol jeho zdravotný stav natoľko ustálený, aby bolo možné korektne hodnotiť sťaženie spoločenského uplatnenia. Následne po ustálení zdravotného stavu došlo k vypracovaniu znaleckého posudku č. 41/2012 znalcom v odbore Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie úrazová chirurgia, Z.. M. P. z 23. novembra 2012, na základe ktorého si žalobca uplatnil nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na súde, ktorý rozhodol platobným rozkazom 4 Ro 140/2014-17 zo 7. apríla 2014 a zaviazal páchatel'ov spoločne a nerozdielne k úhrade 20 830 eur s príslušenstvom. Z priznanej sumy predstavovala náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia 17 292 eur. Po márnom podaní

návrhu na vykonanie exekúcie podal žalobca žiadosť o odškodnenie podľa zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, a to dňa 3. júla 2014 s doplnením dňa 23. septembra 2014. Ministerstvo spravodlivosti SR žiadosti nevyhovelo s odôvodnením, že bola podaná po uplynutí zákonnej lehoty podľa § 8 ods. 2 zákona č. 215/2006 Z.z. v znení zákona č. 79/2008 Z.z. Súd po vyhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania riadiac sa právnym názorom odvolacieho súdu dospel k záveru o dôvodnosti žaloby. Pri posudzovaní zachovania lehoty na uplatnenie nároku vychádzal z ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 215/2006 Z.z., t. j. z lehoty šesť mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia v občianskoprávnom konaní. V tejto súvislosti uviedol, že platobný rozkaz 4 Ro 140/2014-17 zo 7. apríla 2014 nadobudol právoplatnosť 27. mája 2014 a žiadosť o odškodnenie podľa citovaného zákona bola kompetentnému štátnemu orgánu podaná 3. júla 2014 a jej doplnenie 23. septembra 2014, teda v lehote šiestich mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa o nároku rozhodlo v občianskom súdnom konaní. K dôvodnosti samotného nároku uviedol, že žalobca bol obeťou násilného trestného činu, vykonal všetky úkony požadované zákonom na vymożenie nároku od páchatel'ov a zároveň splnil podmienky na priznanie odškodnenia od štátu v zmysle zákona č. 215/2006 Z.z. Na určenie výšky odškodnenia podľa § 6 citovaného zákona v znení platnom do 30. júna 2006 bol názoru, že je potrebné vziať do úvahy päťdesiatnásobok minimálnej mzdy na rok 2017, ktorý predstavuje sumu 21 750 eur, takže žalovaná suma je v rámci uvedeného limitu.

2. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalovaná. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 18. apríla 2018 sp. zn. 9 Co 263/2017 zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi 15 850 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Zároveň rozhodol, že žalobcovi priznáva náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 84 %. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil správne skutkový stav veci, nárok žalobcu čo do jeho základu správne posúdil, avšak nesprávne aplikoval správny právny predpis pokiaľ ide o výšku priznaného plnenia za odškodnenie žalobcu. Stotožnil sa aj s odôvodnením rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie sa riadil jeho záväzným právnym názorom vysloveným v jeho rozhodnutí 9 Co 13/2016 z 23. februára 2017 z ktorého záverov vyplýva, že v prejednávanej veci je treba vychádzať aj zo zmyslu a účelu zákona č. 215/2006 Z.z., z jeho systematického a ústavne konformného výkladu tak, že v prípade žalobcu by išlo o právny formalizmus ak by sa konanie o poskytnutí odškodnenia pred žalovanou a uplatnenia tohto odškodnenia formou žiadosti podľa § 8 ods. 3 vykladalo tak, že je nevyhnutné splnenie podmienky - odkaz na občianske súdne konanie v adhéznom konaní, od ktorého by sa odvíjala šesťmesačná lehota odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa rozhodlo o nároku poškodeného v občianskom súdnom konaní. Konštatoval, že žalobca si nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia nemohol uplatniť - trvalé následky na jeho zdravotnom stave sa mali prejavíť až v budúcnosti - ani čo do minimálnej konkrétnej výšky. V súvislosti s týmto poukázal na to, že nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia si žalobca mohol uplatniť až po tom, čo sa jeho zdravotný stav ustálil a ktorý bol následne priznaný rozhodnutím v občianskom súdnom konaní platobným rozkazom 4 Ro 140/2014-17 zo 7. apríla 2014, právoplatným 27. mája 2014, od ktorého dátumu je potrebné počítať šesťmesačnú prekluzívnu lehotu na podanie žiadosti. Odvolací súd konštatoval, že pri určení výšky priznaného nároku bolo potrebné vychádzať z § 1 nar. vlády SR č. 408/2010 Z.z., ktorým sa stanovuje výška minimálnej mzdy na rok 2011, ktorej päťdesiatnásobok predstavuje sumu 15 850 eur (317 x 50), pretože výšku odškodnenia možno odvíjať od času, kedy došlo k spáchaniu trestného činu, v dôsledku ktorého došlo k ujme na zdraví žalobcu a vzniku nároku, a nie z minimálnej mzdy v čase rozhodovania, t. j. za rok 2017 ako postupoval súd prvej inštancie. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 C.s.p.

3. Žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) podala voči rozsudku odvolacieho súdu v časti výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 15 850 eur a v časti súvisiaceho výroku o nároku na náhradu trov konania, dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Nestotožnila sa so záverom odvolacieho súdu, že žalobca si svoj nárok u žalovanej uplatnil včas. Za právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená označila „otázku začatia plynutia prekluzívnej lehoty na uplatnenie nároku podľa zákona č. 215/2006 Z.z.“. Po podrobnom opísaní dôvodov vedúcich k podaniu žaloby, ako aj doterajšieho priebehu konania podala kritiku postupu prvoinštančného a odvolacieho súdu. Odvolaciemu súdu

vytýkala nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 215/2006 Z.z. uvedenú za bodkočiarkou, keďže podľa právoplatného rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Věc sp. zn. 5 T 205/2011 z 15. novembra 2011 súd žalobcu s nárokom na náhradu škody neodkázal na občianskoprávne konanie alebo na konanie pred iným orgánom, ale naopak, podľa § 287 ods. 1 Tr. por. zaviazal obvinených páchatel'ov násilného trestného činu zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 3 538 eur. Aplikovať dané ustanovenie nebolo možné pre nenaplnenie podmienky, ktorú toto ustanovenie jednoznačne uvádza, a to, že bol poškodený súdom v trestnom konaní odkázaný s jeho nárokom na civilný proces alebo na konanie pred iným orgánom. Podľa jeho presvedčenia odvolací súd a i súd prvej inštancie svoje právne posúdenie v súvislosti a aplikáciou predmetného ustanovenia odôvodnil veľmi stroho, odkazom na prílišný formalizmus; v ich prípade ide o právne absolútne nekorektný výklad, na základe ktorého by bolo možné posúdiť žiadosť žalobcu o odškodnenie ako včas podanú. Následne v rámci svojej právnej argumentácie poukázal na ustanovenie § 5 ods. 3, § 8 ods. 2 a 3 zákona č. 215/2006 Z.z. a uviedol, že právny názor prezentovaný v rozsudku odvolacieho súdu nie je právne udržateľný. Na základe uvedeného navrhoval rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhoval dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. e/ C.s.p. poukazujúc na to, že dovolateľka nie je zastúpená advokátom, resp. dovolanie zamietnuť podľa § 448 C.s.p. pre nedôvodnosť a zároveň žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania. Poukázal na špecifickú prípadu a uviedol, že svoj nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia si nemohol v trestnom konaní uplatniť lebo jeho zdravotný stav nebol ustálený a na to, že podnikol všetky právne kroky k tomu, aby si nárok u žalovanej mohol uplatniť.

5. Okresný súd vyjadrenie žalobcu k dovolaniu doručil žalovanej, ktorá využila možnosť reagovať. Z repliky žalovanej z 18. septembra 2018 doručenej okresnému súdu 21. septembra 2018 vyplýva, že v celom rozsahu trvá na dovolaní a považuje ho za neopodstatnené.

6. Žalobca na vyjadrenie žalovanej reagoval doplňujúcim vyjadrením z 5. novembra 2018 a 4. januára 2019 v ktorých zotrval na svojej predošlej argumentácii z jeho vyjadrenia k dovolaniu. Zdôraznil, že žalovaná svojou argumentáciou v dovolaní účelovo fabuluje. Odkázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 72/2010 podľa ktorého platí, že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcich aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu, od doslovného znenia právneho textu sa súd môže, ba dokonca musí sa odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“)], po zistení, že dovolanie ako strana sporu podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) dovolateľka, na ktorú sa vzťahuje § 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p. a v ktorej neprospech bol dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia vydaný (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

9. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť dovolania aj v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p, keď podľa jej názoru rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. Citované ustanovenie upravuje predpoklady prípustnosti dovolania, ak sa dovolanie podáva z

dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Pre všetky prípady uvedené pod písmenom a/ až c/ ustanovenia § 421 ods. 1 C.s.p. platí, že dovolanie je prípustné vtedy, ak 1/ smeruje proti potvrdzujúcemu alebo zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak 2/ dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou (nepripúšťa sa riešenie skutkových otázok) a ak 3/ ide o takú právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti dovolania, nie je možné podrobiť dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dovolaciemu prieskumu z hľadiska jeho vecnej správnosti. Ak takáto konkretizácia uplatneného dovolacieho dôvodu súdu chýba, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 C.s.p.

11. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C.s.p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

12. Žalovaná v dovolaní podrobila kritike skutkové a právne závery súdov nižšej inštancie a naformulovala právnú otázku, ktorá podľa jej presvedčenia nebola dosiaľ dovolacím súdom vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), a to (doslovne) takto: „otázku začatia plynutia prekluzívnej lehoty na uplatnenie nároku podľa zákona č. 215/2006 Z.z.“ V tejto súvislosti potom v podanom dovolaní bližšie rozviedla jej polemiku s právnymi závermi súdov nižšej inštancie. Podľa názoru dovolacieho súdu nie je takto dovolateľkou naformulovaná právna otázka dostatočne jasne a určito, keď je naformulovaná príliš všeobecne a nie je z podaného dovolania (ani podľa jeho obsahu) možné ustáliť akú konkrétnu právnú otázku mala dovolateľka na mysli.

13. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia Civilného sporového poriadku vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Ak však dovolanie aj po zameraní sa dovolacieho súdu na jeho obsah (§ 124 C.s.p. v spojení s článkom 11 Základných princípov C.s.p.) zostáva naďalej nejednoznačné alebo nejasné v tom, že z neho nemožno s istotou usúdiť, ktorú právne významnú otázku (v danom prípade v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.) mal dovolateľ na mysli, je potrebné mať na zreteli, že právna úprava dovolacieho konania nedáva žiadny priestor pre uplatnenie domnienok alebo dedukcií dovolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok, resp. akú konkrétnu otázku, riešenú odvolacím súdom mal dovolateľ na mysli pri formulovaní dovolania. Dovolateľkou naformulovaná právna otázka v podanom dovolaní je koncipovaná všeobecne, pričom takto naformulovaná otázka nezodpovedá kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 v spojení s § 432 ods. 2 C.s.p. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že takto všeobecne nastolená právna otázka by ani nemohla byť spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu, pretože dovolací súd by nemohol podať odpoveď na všeobecnú otázku začatia plynutia prekluzívnej lehoty na uplatnenie nároku nakoľko predmetom dovolacieho prieskumu má byť podstatná právna otázka riešená odvolacím súdom v rozhodnutí odvolacieho súdu napadnutom dovolaním, t. j. konkrétna právna otázka. Taktiež ako bolo už uvedené vyššie, ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci však významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 C.s.p., resp. § 432 ods. 2 C.s.p.

14. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že v dovolaní žalovanej nie sú dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 C.s.p. vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 C.s.p., čo zakladá dôvod pre

odmietnutie takéhoto dovolania. Vzhľadom na to dovolací súd dovolanie žalovanej ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f/ C.s.p.

15. Žalobca bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol mu nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

16. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.